

15. Η παραβολή του σπλαχνικού Σαμαρείτη: Ο πλησίον μας και εμείς

Με την παραβολή του σπλαχνικού πατέρα ξεκαθαρίστηκε για ποιον Θεό μιλάμε και γιατί αξίζει να τον αγαπάμε. Με το συνάνθρωπο όμως τι γίνεται; Και μάλιστα με τους συνανθρώπους μας εκείνους που μας είναι ξένοι, μας εχθρεύονται, μας βλάπτουν ή μας είναι αδιάφοροι; Δικαιούνται κι αυτοί την αγάπη και το ενδιαφέρον μας; Αγάπη αδιακρίτως προς κάθε άνθρωπο; Κι αυτό γιατί; Είναι λογικό; Ο Ιησούς με μια συναρπαστική παραβολή ξεκαθάρισε για πάντα το ζήτημα αυτό.

- Λκ 10, 25 Κάποιος νομοδιδάσκαλος παρουσιάστηκε στον Ιησού και, για να τον φέρει σε δύσκολη θέση, τον ρώτησε: “Διδάσκαλε, τι πρέπει να κάνω για να κερδίσω την αιώνια ζωή;”
- 26 Κι ο Ιησούς του είπε: “Ο Νόμος τι γράφει;”
- 27 Εκείνος απάντησε: “Να αγαπάς τον Κύριο τον Θεό σου με όλη την καρδιά σου και με όλη την ψυχή σου, με όλη τη δύναμή σου και με όλον τον νου σου και τον πλησίον σου όπως τον εαυτό σου”.
- 28 “Πολύ σωστά απάντησες”, του είπε ο Ιησούς· “αυτό κάνε και θα ζήσεις”.
- 29 Εκείνος όμως, θέλοντας να δικαιολογήσει τον εαυτό του, είπε στον Ιησού: “Και ποιος είναι ο πλησίον μου¹;”
- 30 Πήρε τότε αφορμή ο Ιησούς και είπε: “Κάποιος άνθρωπος, κατεβαίνοντας από τα Ιεροσόλυμα για την Ιεριχώ², έπεσε πάνω σε ληστές. Αυτοί τον ξεγύμνωσαν, τον τραυμάτισαν κι έφυγαν παρατώντας τον μισοπεθαμένο.
- 31 Έτυχε να κατεβαίνει από κείνον τον δρόμο και κάποιος ιερέας³, ο οποίος, παρ’ όλο που τον είδε, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία.
- 32 Το ίδιο και κάποιος λευίτης⁴, που περνούσε από κείνο το μέρος· κι αυτός, παρ’ όλο που τον είδε, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία.
- 33 Κάποιος όμως Σαμαρείτης,⁵ που ταξίδευε, ήρθε προς το μέρος του, τον είδε και τον σπλαχνίστηκε.
- 34 Πήγε κοντά του, άλειψε τις πληγές του με λάδι και κρασί⁶ και τις έδεσε καλά. Μάλιστα τον ανέβασε στο δικό του ζώο, τον οδήγησε στο πανδοχείο και φρόντισε γι’ αυτόν.
- 35 Την άλλη μέρα φεύγοντας έβγαλε κι έδωσε στον πανδοχέα δύο δηνάρια⁷ και του είπε: ‘Φρόντισέ τον, και ό,τι παραπάνω ζοδέψεις, εγώ όταν ξαναπεράσω θα σε πληρώσω’.
- 36 Ποιος λοιπόν από αυτούς τους τρεις, κατά τη γνώμη σου, έγινε ‘πλησίον’ εκείνου που έπεσε στους ληστές;”
- 37 Κι εκείνος απάντησε: “Αυτός που έμπρακτα έδειξε ευσπλαχνία”. Τότε ο Ιησούς του είπε: “Πήγαινε, και να κάνεις και σύ το ίδιο”.

Ο σπλαχνικός Σαμαρείτης,
Ζωρς Ρουώ (Rouault, 1871-1958)

1. Ο **πλησίον** είναι ο κοντινός, ο συνάνθρωπος (που τον αγαπώ, τον εμπιστεύομαι, ενδιαφέρομαι γι' αυτόν και τον συμπαραστέκομαι). Για τους Ισραηλίτες τότε στους **πλησίον** ανήκαν: γονείς, αδέρφια, συγγενείς, φίλοι, γνωστοί, μέλη της φυλής, ομοεθνείς, ομόπιστοι, γείτονες, συμπατριώτες. Στους **μη πλησίον**: αλλοδαποί, εχθροί (ιδιαίτερα οι Ρωμαίοι), αλλόπιστοι (ιδιαίτερα οι ειδωολάτρες), σχισματικοί (ιδιαίτερα οι Σαμαρείτες), αρνητές της πίστης (αποστάτες). Οι Φαρισαίοι πρόσθεταν σε αυτούς: τους τελώνες, τους αμαρτωλούς και τον αγράμματο "όγλο", που δεν γνώριζε τις Άγιες Γραφές.

2. Γύρω στα 27 χλμ. ΒΑ της Ιερουσαλήμ βρίσκεται η **Ιεριχώ** (βλ. χάρτη). Στον δρόμο προς τα εκεί υπήρχαν σημεία ερημικά με κατηφοριές και βράχια (βλ. φωτ.). Σε αυτά είχαν τα καταφύγια και τα ορμητήριά τους οι ληστές. Στην Ιεριχώ έκαναν την τελευταία τους στάση οι

προσκυνητές από την Γαλιλαία και την Περαία, που κατέβαιναν για το Πάσχα στην Ιερουσαλήμ.

3. Οι **ιερείς** ήταν απόγονοι του Ααρών, αδελφού του Μωσή. Υπηρετούσαν στον Ναό των Ιεροσολύμων με τη σειρά τους για μια εβδομάδα. Καθημερινά τους καθήκοντα: προσφορά θυσιών και προσευχές για απαλλαγή των πιστών από αμαρτίες και από κακές δυνάμεις.

4. Οι **λευίτες** προέρχονταν από τη φυλή Λεβί. Βοηθούσαν τους ιερείς ως μουσικοί, θυρωροί και φρουροί του Ναού. Ήταν υπεύθυνοι για την τάξη και την καθαριότητά του. Αυτός που τον κακοποίησαν οι ληστές ήταν **Ιουδαίος** συμπατριώτης τους. Και οι δύο έπρεπε να τον φροντίσουν ως πλησίον τους, σύμφωνα με τη θεία εντολή.

Σαμαρείτες που προσεύχονται

5. Οι **Σαμαρείτες** ήταν μια ανάμικτη φυλή από Ισραηλίτες, Βαβυλώνιους, Σύρους κ.ά. Το ίδιο και η θρησκεία τους - πάντως με βασικότερα στοιχεία τα ισραηλικά. Γι' αυτό και οι Ισραηλίτες τους θεωρούσαν ως σχισματικούς και όχι γνήσιους πατριώτες. Με τον καιρό ανεξαρτητοποιήθηκαν εθνικά και θρησκευτικά. Θρησκευτικό τους κέντρο ήταν ο ναός τους στο όρος Γαριζίν (βλ. χάρτη). Στα χρόνια του Χριστού το χάσμα ανάμεσα σε αυτούς και στους Ισραηλίτες ήταν αγεφύρωτο και το μίσος μεταξύ τους μεγάλο και άσβεστο.

6. Το **κρασί** χρησίμευε για τον καθαρισμό των πληγών και την προστασία τους από μόλυνση (αποστειρωτικό). Το **λάδι** κρατούσε τις πληγές μαλακές, ώστε να μην ξηραίνονται και προκαλούν πόνο.

7. Τα **δύο δηνάρια** ήταν η αμοιβή ενός εργάτη για τη δουλειά δύο ημερών. Στο πανδοχείο μπορούσε να παραμείνει κάποιος με αυτό το ποσό για ένα δίμηνο.

Επεξεργασία

1. Ποια ήταν η αφορμή, για να πει ο Ιησούς την παραβολή αυτή;
2. Ποια τα πρόσωπα της παραβολής; Τι τα συνδέει και τι τα χωρίζει μεταξύ τους στην αρχή της διήγησης; (βλ. Ερμ. 3, 4 και 5)
3. Υπογραμμίστε στο κείμενο τις φράσεις που δείχνουν τη συμπεριφορά του Σαμαρείτη.
4. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της αγάπης που έδειξε ο Σαμαρείτης προς τον πληγωμένο Ιουδαίο;
5. Γιατί ο Χριστός στην παραβολή αυτή διαλέγει έναν Σαμαρείτη και τον προβάλλει ως πρότυπο συνανθρώπινης συμπεριφοράς στην καινούρια ανθρωπότητα;
6. Ποια απάντηση δίνει ο Ιησούς στον νομοδιδάσκαλο στο τέλος της παραβολής; Ποιες αντιλήψεις του ζητά να ξεπεράσει και τι τον προτρέπει να πράττει ο ίδιος;

Εργασία

- a. Ο σύγχρονος αμερικανός θεολόγος Τζόζεφ Φλέτσερ είπε:
"Αντίθετο της αγάπης δεν είναι το μίσος αλλά η αδιαφορία".
Βρείτε παραδείγματα από εφημερίδες και περιοδικά, που να δείχνουν σημερινές συμπεριφορές αδιαφορίας απέναντι σε συνανθρώπους μας που βρίσκονται σε ανάγκη.
- β. Χωριστείτε σε ομάδες και φέρτε πληροφορίες για το έργο των παρακάτω Οργανώσεων που δρουν σε όλον τον κόσμο ως σύγχρονοι συλλογικοί Σαμαρείτες:
Ερυθρός Σταυρός - Διεθνής Αμνηστία - Γιατροί χωρίς σύνορα - Unicef - Actionaid - Γιατροί του κόσμου.
- γ. Φέρτε από την ενορία σας ή ενορίες της περιοχής σας πληροφορίες για φιλανθρωπικά έργα εμπνευσμένα από την παραβολή του σπλαχνικού Σαμαρείτη.
- δ. Συζητήστε και σχολιάστε με τον/την καθηγητή/τρια των Καλλιτεχνικών τα δύο εικαστικά έργα αυτού του μαθήματος.

Πρώτη η αγάπη

*Θα μείνουν τελικά για πάντα αυτά τα τρία:
Η πίστη, η ελπίδα κι η αγάπη.
Και απ' αυτά, το πιο σπουδαίο είναι η αγάπη.*

A Κορ 13,13

*... το πιο καθαρό πράγμα, λοιπόν, της δημιουργίας
δεν είναι το λυκόφως,
ούτε ο ουρανός που καθρεφτίζεται μες το ποτάμι,
ούτε ο ήλιος πάνω στις μηλιές τ' άνθη.
Είναι η αγάπη.*

Νικηφόρος Βρεττάκος

Ο σπλαχνικός Σαμαρείτης, ξυλογραφία, 1963,
του Walter Habdank (Βάλτερ Χάπντανκ)

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Πάντοτε οι άνθρωποι έκαναν και κάνουν διακρίσεις μεταξύ τους: κατά φυλή, εθνικότητα, θρησκεία, κοινωνική τάξη κ.ά. Και ανάλογα με αυτές συμπεριφέρονται υπέρ ή εναντίον των άλλων.
- Ο Ιησούς με την παραβολή του σπλαχνικού Σαμαρείτη ανέτρεψε αυτές τις διακρίσεις και διδάξε να βλέπουμε με ευαισθησία τον κάθε άνθρωπο, ιδιαίτερα όταν βρίσκεται σε ανάγκη, και να προσφέρουμε έμπρακτη αγάπη.
- Έτσι φανερώθηκε ζωντανά και παραστατικά ότι οι άνθρωποι, που ζουν κατά το πνεύμα της Βασιλείας του Θεού, μπορούν να γίνουν μια κοινωνία έμπρακτης αγάπης από όλους προς όλους, χωρίς διακρίσεις.